Animaliska biprodukter - ABP

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

På den här sidan hittar du information om vad animaliska biprodukter är, vilka kategorier de delas in i och vilken lagstiftning som finns på området. Du får också veta hur kontrollansvaret för animaliska biprodukter är fördelat mellan Sveriges myndigheter.

Om lagstiftningen

På alla sidor om animaliska biprodukter finns relevant lagstiftning samlad till höger. Där kan du klicka dig vidare och både få information om lagstiftningen och komma direkt till de olika lagarna och förordningarna. Den lagstiftning som särskilt reglerar animaliska biprodukter är främst:

- Förordning (EG) nr 999/2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.
- Lag (2006:805) om foder och animaliska biprodukter.
- Förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter.

Regler under andra myndigheters områden är bland annat:

- Förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 om animaliska biprodukter.
- Förordning (EU) nr 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådet förordning (EG) nr 1069/2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om genomförande av rådets direktiv 97/78/EG vad gäller vissa prover och produkter som enligt det direktivet är undantagna från veterinärkontroller vid gränsen.
- Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2007:21) om offentlig kontroll av foder och animaliska biprodukter. Jordbruksverkets vägledningar och informationsmaterial

På sidan Kontroll inom området animaliska biprodukter på Jordbruksverkets webbplats, hittar du information som rör kontroll av animaliska biprodukter.

Kontroller och tillsyn/kontroll inom området animaliska biprodukter -Jordbruksverket

På Jordbruksverkets webbplats hittar du även listor över anläggningar i Sverige som av Jordbruksverket registrerats eller godkänts för hantering av foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter samt en lista över användare av animaliska biprodukter.

Listor över anläggningar för foder och animaliska biprodukter och därav framställda produkter

Vad är animaliska biprodukter?

Animaliska biprodukter definieras i lagstiftningen som hela kroppar eller delar av kroppar från djur, produkter av animaliskt ursprung eller andra produkter som fås från djur och inte är avsedda som livsmedel, inbegripet ägg, embryon och sperma. Se artikel 3 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Syftet med regelverket om ABP är att motverka att sjukdomar sprids.

Döda djur och biprodukter från slaktade djur liksom ull, fjädrar, äggskal, matavfall och naturgödsel är exempel på animaliska biprodukter. Ett material med animaliska beståndsdelar som har varit ett livsmedel, men som av olika skäl inte längre är det, är också det ett exempel på en animalisk biprodukt.

Ytterligare definitioner med beröring till animaliska biprodukter finns i artikel 3 i förordning (EG) nr

1069/2009 samt i bilaga I till förordning (EU) nr 142/2011.

Observera att vissa produkter, bland annat hudar som uppfyller särskilda krav, anses ha nått en så kallad slutpunkt. Då faller de utanför tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 1069/2009 och förordning (EU) nr 142/2011. Det medför till exempel att krav på märkning och handelsdokument inte gäller i dessa fall. Se kapitel V, C, punkt 1 i bilaga XIII till förordning (EU) nr 142/2011. Du hittar även information om detta i Jordbruksverkets informationsmaterial ”Tillämpningsområde för förordning (EG) nr 1069/2009 och information om den s.k. slutpunkten”.

Tillämpningsområde för förordning (EG) nr 1069/2009 och information om den s.k. ”slutpunkten” - Jordbruksverket

Kategorisering

De animaliska biprodukterna delas in i olika kategorier utifrån den risk för människors och djurs hälsa som de medför. Material som tillhör kategori 1 bedöms ha störst risk, kategori 2 lite lägre samt material som tillhör kategori 3 lägst risk. Om material från olika kategorier blandas ska hela partiet därefter klassificeras med den kategorin med högst risk, det vill säga om material från kategori 1 och kategori 3 blandas så ska hela partiet klassificeras som kategori 1. Se artikel 8 – 10 i förordning (EG) nr 1069/2009.

Beroende på vilken kategori materialet tillhör kan visst material behövas bortskaffas, medan annat kan användas som det är och ytterligare annat material kan användas efter bearbetning.

Fördelning av kontrollansvaret mellan myndigheterna

Offentlig kontroll av området animaliska biprodukter utövas av flera olika kontrollmyndigheter i Sverige.

Kontroll inom området animaliska biprodukter- Jordbruksverket

Jordbruksverket

Jordbruksverket är den centrala behöriga myndigheten. Det innebär att de har huvudansvaret för kontrollen av animaliska biprodukter, samordnar övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämnar stöd, råd och vägledning. Jordbruksverket beslutar även om föreskrifter på området samt har kontrollansvar för verksamheter som ingen annan myndighet har kontrollansvar för.

Länsstyrelsen

Kontroll av insamling, uppsamling, omlastning och transport av animaliska biprodukter förutom matavfall ansvarar Länsstyrelsen för.

Länsstyrelsen är även behörig myndighet att utöva offentlig kontroll över foderföretag i primärproduktionen av foder.

Livsmedelsverket och kommunerna

Livsmedelsverket och de kommunala nämnderna är behöriga myndigheter att utöva offentlig kontroll över att förordning (EG) nr 1069/2009 följs. Man ansvarar också för efterlevnaden av de föreskrifter och beslut som meddelats med stöd av 11 § lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter. Det på de livsmedelsanläggningar som Livsmedelsverket och de kommunala nämnderna ansvarar för offentlig kontroll på .

Med andra ord har Livsmedelsverket eller kommunen ansvaret för kontrollen av företagets hantering och utlämnande av animaliska biprodukter från dessa livsmedelsanläggningar. Se 13 § förordningen (2006:814) om foder och animaliska biprodukter. Se också 1 § och 5 § i 2 kap. till SJVFS 2007:21.

Livsmedelsverkets kontrollansvar - Jordbruksverket

Kommunernas kontrollansvar - Jordbruksverket

Kommunerna

Kommunerna är även behöriga myndigheter att utöva offentlig kontroll över:

- nedgrävning av animaliska biprodukter,
- utlämnande och transport av matavfall,
- kompostering av matavfall när sådan kompostering genomförs på annat sätt än genom kompostering i

en komposteringsanläggning som är godkänd av Jordbruksverket,
- förvaring av animaliska biprodukter i primärproduktionen,
- förbränningsanläggningar som förbränner animaliska biprodukter i primärproduktionen,
- användning av andra organiska gödningsmedel och jordförbättringsmedel än naturgödsel, och
- befattning med naturgödsel i primärproduktionen enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009. Förordning (2011:419).

Kommunernas kontrollansvar - Jordbruksverket

Senast uppdaterad 12 november 2026 Ansvarig grupp ROR_LH